

Articol – La cartea Maestrului Dan Puric despre “Omul Frumos”

*Motto: “Dan Puric n-a apărut întâmplător acum.
Cu o vorbă a lui Iorga: Vremea l-a scos în cale”*

Omul frumos Dan Puric este un personaj misterios, talentat și tulburător. Cu el și datorită lui, poți căuta și chiar ai șansa de a găsi frumusețile și adevărurile ascunse în spatele lucrurilor vizibile. Mi-am imaginat întotdeauna că undeva ar putea exista un monument, care să reprezinte Omul, cu O mare, adică Omul frumos. M-am întrebat ce ar scrie el la baza acestui monument sau, de fapt, ce a putut scrie în cuprinsul celei de a doua cărți a lui, cu acest sugestiv titlu? Cu toate aceste gânduri și stări m-am dus la Ateneul Român – la conferința (de fapt, întâlnirea de suflet și comuniune) și la prezentarea ori lansarea cărții despre “Omul Frumos”. Și acolo, în întâlnirea respectivă precum și în cartea pe care am citit-o de-a lungul unei nopți, așezate și blânde de februarie 2009, am găsit răspunsul, precum și într-o declarație a sa de suflet, în care își asuma o identificare a lui cu harul pe care i l-a oferit Dumnezeu, acea scânteie divină ce arde în el, purururea, și niciodată nu se (mai) stinge. „Nu știi dacă acest monument ar putea fi construit în afară - a declarat artistul. Dacă ar fi așa, ar fi ceva mort. El ar trebui să fie în sufletul nostru. Și dacă trebuie spus ceva, ar trebui spus în gând. În sensul că, neștiind de unde vii și nici încotro te duci, păstrezi acea scânteie divină din tine, și în acel timp binecuvântat nu mai poți fi încălecat nici de doctrine, nici de ideologii și nici de interese economice. Pentru că stăpânul tău suprem, în sensul bun, este acest mare anonim căruia îi spunem Dumnezeu. Și atunci multe lucruri s-ar anula, și iată, în acest fel, este un monument al Omului, închinat permanent lui Dumnezeu, fiindcă El ne-a lăsat acea scânteie divină din noi, ca să putem să ne desăvârșim.”

*Și, uite așa “După atâta amar de bășcălie și desnadejde, de autoflagelare, a sosit ceasul să spună cineva, pătrunzător și adecvat, că nu este chiar o nenorocire să fii român (ba chiar să fii și frumos). Dan Puric (Maestrul, Apologetul și Mărturisitorul delicat și sensibil) are o alcătuire orfică. Aceasta fiind opusul retoricii. Flautul său fermecat vine din adâncurile nației, având afinități organice cu interogațiile pe care și le-au pus în același sens intelectualii interbelici. Numai că el nu folosește semnul întrebării. Spre deosebire de cărturarii prezentului, Dan Puric aduce cu sine afirmația, lăsând dubiile și aporiile pe seama belferilor. Recurge la memorie și reamintește că în trecutul nostru recent există gropile comune ale unor martiri pe care le opune gropii de la Glina, carnavalului și mășcărilor mediatice. Leagă nația de Dumnezeu cât se poate de strâns și nu vede în români indivizi, ci personae. Este greu de clasificat în categorii (și registre ori compartimente) culturale *omul și fenomenul Dan Puric*. Și aceasta deoarece Cultura nu mai există decât sub formă de “nișe”; tranșee obturate, ce nu comunică nici între ele, nici cu oamenii, deveniți “ținte” (“targets”). Iar formele de cultură sunt “produse”, întocmai ca telefoanele mobile și pasta de dinții (ori detergentii și înnălbitoarele de rufe). Dan Puric sfidează (ignoră și contestă) atomizarea zilelor noastre, și, întocmai ca Biserica, potrivit învățaturii Sale, nu parcelează (nu fragmentează nici fărâmițează) întregul, ci și-l asumă. Li se adresează românilor (frumoși) ca întreg, în felul în care un romancier ori un mare dramaturg nu scrie pentru “ținte”, “nișe”, ci trimite în lume cărți, nu “produse”. De aceea, Dan Puric are curajul susținerii discursului ontologic. Rapsod și propovăduitor ori*

propagator al bucuriei, intelectual ce se poate adresa unui mare număr de oameni, actor care adaugă ingredientele vocației în mesaj, mărturisitor ortodox și îmbisericit...” – conform remarcilor făcute de către Dan Ciachir în *Prefața* cărții. Fiecare dintre acestea și toate la un loc – iată *întregul și rotundul fenomen Dan Puric* – dăruit și dedicate prezentului și, mai ales viitorului, adică posterității.

Între celelalte titluri și compoziții spirituale ale cărții, la un moment dat, undeva la pagina 113 a lucrării, exprimând oarecum o concluzie ori o definiție, *Actorul și Regizorul Creștin Dan Puric* mărturisește că “A vorbi despre *Omul Frumos* în contextul în care trăim, într-o lume mutilată, a omului urât, într-o lume schilodită, într-o lume confuză, pe care, iată, o gustăm din plin, ce provocare extraordinară! Lumea de azi se găsește într-un continuu proces de urâțire. În noul imperiu al urâtului, frumosul este doar o amintire, care abia mai murmură sub marșul triumfal al unei lumi schilodite, aflată în plină ofensivă. *Omul Frumos* este ultimul strigăt de salvare, este ultima rețuță a umanității, în luptă cu oceanul de neomenesc care vine. *Omul Frumos* este ultimul suspin hristic pentru o lume aflată în cădere definitivă. De fapt, lucrul cel mai important, în epoca pe care o trăim, este să avem capacitatea să recunoaștem *Omul Frumos*. *Omul Frumos* nu mai este la modă. La modă este omul util, la modă este omul eficient, pragmatic.” *Dan Puric – Apologetul și Mărturisitorul*, autentic și neipocrit, care gândește cu propriul său cap, inclusiv atunci când vine vorba despre Biserica Ortodoxă – în care putem găsi sau regăsi *Omul Frumos* – al cărui Model Suprem este Iisus Hristos Domnul, dimpreună cu sfinții săi, o recunoaște și o mărturisește, ca unul care în Ea a fost botezat, făcând acest lucru cu simplitate și încredere, deoarece el este convins că credința se asumă... Ori, ca și iubirea, credința se trăiește - așa cum se vede în permanență la *Dan Puric*; se mărturisește. Pentru că învățătura ei este revelată de Dumnezeu și formulată sub cea mai înaltă egidă spirituală - a Duhului Sfânt - de către Sfinții Părinți ai Sinoadelor Ecumenice. Nu prea ai ce să discuți asupra dogmei, a "adevărului revelat" și descoperit nouă, cei mult neputincioși și slugarnici. Tot ce poți face este să te lupti pentru ca el să fie păstrat intact, atunci când apare tentativa de corupere sau de ispitire. Căci, n-ai ce discuta cu ereticii și cu atât mai puțin despre mistificări grosolane gen "Codul lui Da Vinci" ori "Evanghelia lui Iuda". Aici nu încap opoziția vechi/nou în felul disputei dintre clasici și romantici. Însă intelectualul "pune botul" prin natura formației sale și prin teama de a nu fi considerat obscurantist ori demodat – potrivit afirmațiilor, pline de responsabilitate făcute deseori de către *Dan Puric*.

După cum spunea, într-o altă împrejurare, scriitorul ori publicistul creștin Dan Ciachir: pe vremuri, mulți se temeau să intre în biserică pentru nu a fi dați afară din partid. Nu era "politic" să fii perceput și catalogat drept credincios. Iar astăzi nu este "european" să bați mătâni și să te închini la icoane. Și atunci, cu excepțiile de rigoare, intelectualul român recurge la jumătățile de măsură: toarnă sifon în vinul mărturisirii și obține un sprit (ori un spirit) ridicol, penibil și mizerabil. Face hermeneutică, istorie și sociologie a religiilor, denunță lungimea slujbelor ortodoxe și a parastaselor, îi declină babei Floarea frecventarea bisericii și asumarea Tainelor, ba îi mai și smintește pe unii clerici, cu înclinația și predispoziția lui pentru "dezbatere sincere"... Dar teologie nu știe. Fiindcă teologia nu se deprinde numai în bibliotecă, tot așa cum excursiile nu se fac doar pe hartă. Intelectualul nostru nu mai are priza la popor fiindcă nu-i cunoaște (și mai ales nu-i împlinește) credința. N-o are de o sută cincizeci de ani și de aceea n-a avut niciodată dialog cu masele. Din același motiv n-a putut să existe la noi un sindicat numit generic

"Solidaritatea". Pentru că între popor și persoanele oficiale sau oficializate nu avem, mai nou, decât dialogul surzilor.

În schimb, *Apologetul Dan Puric apără și mărturisește*, prin toate formele și cu toate mijloacele mass media. O face firesc și integral. Și s-ar putea să facă și școală, atrăgând prin sinceritatea, autenticitatea și prin inteligența sa, luminată de Duhul scripturistic, patristic și istoric. Este un apologet și un propovăduitor strălucit. Unul de care comunitatea de credință și iubire a Bisericii noastre poate avea realmente, nevoie. Cu alte cuvinte, *Maestrul Dan Puric*, tonifică destinzând și (re)consolidând, descoperindu-ne și arătându-ne, în acest chip spontan, credință, luciditate, creativitate, forță și atitudine de structura stâncii, ce ne cheamă și ne îndeamnă pe fiecare să alegem, să fim: ce altceva dacă nu Omul frumos!...

Potrivit afirmațiilor profesorului Gheorghe Ceaușu din *Postfața* cărții "*Dan Puric* are o forță inexpugnabilă, și anume forța cuvântului, în acest vacarm de voci el fiind un om al cărui adevăr provine din curajul de a fi liber. Eu cred că este unul dintre pușinii oameni liberi din această țară. E drept că el este simpatizat, este apreciat de mii de oameni, majoritatea fiind tineri, dar nici celor mai în vârstă nu le este indiferent... Eu cred că *Dan Puric* răspunde unei nevoi, unei așteptări. Și anume, auzindu-l și citindu-i cartea observăm că el are modele România interbelică și România posibilă, dezirabilă, care trebuie reconstruită pe terenul milenar al ei. El exercită o funcție compensatorie, vine cu o valoare lipsă. Și are două mari surse: marii creatori, cu care noi ne mândrim pe drept cuvânt, pentru că au dimensiune universală, și martirii din temnițele comuniste, pentru că martirii, prin jertfa lor, sunt modele de patriotism (autentic), de demnitate și de sfințenie. Acestea dunt modelele la care el se referă și pe temeiul cărora propune să construim o Românie dezirabilă, profundă. Procedul lui este similar cu cel al unui arheolog, reconstruind și restituind *chipul omului răsăritean*, pe care-l propune fără să-l impună, cum cred unii denigratori ai lui, ca model de conduită și comportament. Îmi aduce aminte de Cuvier, mare naturalist francez, care a reconstruit întregul unui animal dintr-o mandibulă și un femur. Acest act s-a numit corelarea organelor. Și aici, se reconfigurează în această carte un tip de om frumos și bun, într-o societate aflată în disoluție și dezmembrare a micilor comunități, o societate în care instituțiile nu funcționează și unde presa clamează autismul, neputința și imoralitatea conducătorilor... O problemă reală a culturii noastre actuale, care răzbate în textele lui Dan Puric, este aceea privitoare la atitudinea noastră față de trecut, care există sculptat și brodat în acțiuni, fapte și obiecte simbolice. În ceasul acesta al istoriei trebuie să ne edificăm mental asupra optativelor și imperativelor lui, având în vedere faptul că trecutul este realitatea de care mai mult noi avem nevoie decât are ea de noi. Revenind la *Dan Puric*, remarcăm că el face apel la memorie ca să știm cine suntem, pentru că identitatea, oricare identitate, și a unui individ, și a unui neam, și a unei colectivități își are sursa (și resursa) în trecutul ei... De aceea, eu susțin că *Dan Puric* este deosebit de complex și (totodată) foarte necomplicat. Actoria este profesia lui de bază, dar el este cu mult mai mult decât atât. Prin discursul său teoretic (cu aplicații concrete în practică), verbal și în scris, dar și prin creația lui artistică, acestea având o unitate simfonică și fiind complementare ca limbaj, se instituie, se prezintă ca un asanator de reziduri mai vechi ori mai recente, din perspectivele ortodoxiei răsăritene, pe calea asumării integrale a trecutului, însă cu discernământ. Obiectivul său principal, sau inamicul lui de vază, este uitarea, și nu atât oamenii, înșiși. Pentru că *Dan Puric* este pașnic, își iubește foarte mult semenii, face totul

pentru ei și pentru țară. Este unul din cei mai curajoși oameni ai timpului nostru pe care îi cunosc, fiind preocupat permanent de regenerarea spiritualității românești și a conduitelor oamenilor de astăzi. El are ca teză și ipoteză de lucru, faptul că o condiție a definirii identității și a asumării acestei identități este păstrarea și cultivarea *demnității creștine*. Aceasta este calea, terapia pe care o oferă (cu timp și fără timp), spre a reconstrui modelul nostru cultural, afectate și deteriorate: generarea sau regenerarea, reactualizarea de noi reflexe și respingerea reflexelor denaturate. El este un acuzator public al nemerniciei, al celor investiți electoral și al lașității, când nu fac și nu decid ceea ce trebuie, ori din incompetență, ori din rea voință, pentru binele întregii țări. Toți vorbesc de binele țării, toți folosesc formule demagogice, dar nu se observă o îmbunătățire a ansamblului social. Eu cred că *Dan Puric* este un exponent al spiritaulității românești care va să fie, care ar trebui să fie... În altă ordine de idei, întrucât lucrarea de față este o carte aparte, adică mai puțin obișnuită, iar autorul ei este arhicunoscut, nu putem presupune că imboldul elaborării ei ar fi putut să fie nevoia de afirmare și audiență, ci, mai degrabă, o stare temătoare, teama că omul ar rămâne captiv caruselului în care a fost atras. Nu ne rămâne altceva, decât să credem că este un act în și prin care se manifestă (doar) sentimentul datoriei...

Cartea de față este una de antropologie culturală și în ea se conturează un vis – visul lui *Dan Puric*. El visează nu numai pe scenă, ci și în scris. În visul acesta, căci, să nu uităm, există o sintagmă foarte circulată, și anume “visul American”, pe care Mircea Eliade a înțeles-o ca mit al mentalității americane, adică “mitul progresului infinit”, se portretizează un tip de om așa cum ar trebui să fie. În felul acesta, visul la care ne referim ne apare ca o speranță luminoasă pusă în fața unei populații amnezice. Acest model este afirmativ, pozitiv, nu este îndreptat împotriva unui alt model și nici nu este impus, ci sugerat în mod cât se poate de elegant, dorit, năzuit. *Maestrul Dan Puric* sparge și modifică structural tiparul existent (neoriginal și superficial), și ca orice novator, face acest gest negratuit în virtutea unui tipar verificat îndelung (autenticat ca fiind cel original și originar), tipar ca model de viață verificat istoricește, ce se opune, bine înțeles, tendințelor haotice actuale. Altfel spus, este o propunere de unghi și de perspectivă asupra omului, la care ar fi bine să (ne) gândim și care ar putea fi un reper pentru conduita și comportamentul fiecăruia dintre noi. Ceea ce se afirmă în carte și se descrie, se realizează printr-un text captivant, deoarece însuși autorul este o persoană charismatică. Aceste date, idei și titluri ale cărții și ale *omului frumos – autorul ei Dan Puric*, au fost validate de către cititorii primei cărți: “*Cine suntem*”, al interviurilor – pe care el a continuat a le acorda, apoi de către ascultătorii talk-show-urilor de la posturile de televiziune (ce sunt, poate singurele, așteptate cu sincer și viu interes ori plăcere) și de către numărul mare de spectatori, ce l-au aplaudat... Autorul, ca un adevărat sculptor, a rafinat cu tandrețe și acuratețe portretul omului întreg (și, deci, și frumos), tinzând și aspirând mereu prin simțire și sfințire, cuget și faptă, solidar reunite către desăvârșire, sau, cu alte cuvinte, omul cum ar trebui să fie. Acestea ne permit să considerăm cartea, pe drept cuvânt, ca o mărturisire de credință, cristalizată într-un construct, în care se împletesc și se îmbină poiesis-ul cu poetica virtualității și intensiunea cu extensiunea sufletească...

Configurarea *Omului frumos de către artistul Dan Puric* are implicit un urcuș spre altitudinea stadiului moral și religios, presărat, nimbant și însoțit de o smerenie și umilință active, fiindcă are de învins vrășmași și dușmani redutabili cum ar fi: uitarea,

oportunismul, lașitatea, ipocrizia, slugărnicia, indiferența, ignoranța, sfidarea valorilor autentice, aroganța, zeflemeaua, bășcălia și, mai ales, ateismul. Prin urmare, cu toții suntem chemați la reșezarea în locul acestora a virtuților și aspirațiilor curate și sincere, fapt ce presupune cultivarea unei atitudini ferme și curajoase, plină de responsabilitate și spirit de jertfă ori sacrificiu, ceea ce ne-ar arăta fața senină și frumoasă a acestui om. *Omul frumos* este acela care va zâmbi în mod natural și firesc, iar nu crispat ori prefăcut, ca acum, care va vorbi limba curată românească și nu cea murdărită de mitocani, analfabeți, incuți și țoape. Lui i se opun însă, cu subtilitatea lecturilor trecutului pe care-l detestă, (și) intelectualii autoititulați, epigonii cu pretenții fără fundament, pe care, dacă îi radiografiem și-i citim, în amonte, nu sunt decât urmașii școliți și rafinați ai ideologiei brutale și perfide, comuniste, de care am crezut că am scăpat cu totul și definitiv. Aceasta probează încă o dată forța și inerția prejudecăților, la care vine în întâmpinare semnalele de alarmă și sensul ori rostul discursului *Mărturisorului Dan Puric...*”

Așadar, *Dan Puric, ca om, ca persoană*, este captivant și fermecător, ca vorbitor în public este fascinant, ca actor sau regizor este original și inspirat, ca pedagog este un model elastic și flexibil, spiritual dar sobru și ferm ori categoric, chiar cât se poate de tranșant, însă nu radical dus la extrem. El însuși este un model și un exemplu pentru ceea ce aspiră și năzuiește să devenim toți, adică să ne primenim, revenindu-ne din zăpăceala și din dezorientarea care ne stăpânește și ne caracterizează în aceste vremuri și răstimpuri. Pe de altă parte, el este o conștiință vie și asumată, ori aceasta înseamnă dedicare voluntară în spațiul acesta fără limite, însă fertil și fecund, al neliniștii, îngrijorării și preocupării. Prin ce face pe scenă și prin ceea ce afirmă în fața miilor de oameni și tineri ce îl aclamă entuziasmați, și prin aceste două cărți deja, el nu face altceva decât să destindă spiritul românesc, adică să îl însenineze cu umorul său profund, neaș și tandru, însă în același timp, îl cheamă la renaștere, revenire, reînviere și regenerare, la a fi, cu alte cuvinte, ceea ce este prin și în esență, trimitând la demnitatea și la sfidarea istoriei nefaste; practic vorbind, din punct de vedere duhovnicesc, el a ajuns să curățe poteca spre Biserică. Toate acțiunile și demersurile sale, mai cu seamă în și din ultimii ani, cuprind subiecte și probleme de o actualitate dureroasă și, totodată, foarte prioritară, așa încât ea poate fi considerată o strădanie arheologică și istorică încercată și reușită a etnicului românesc. Problema și ideea de identitate este abordată de către el în mod analitic și din mai multe puncte de vedere, insistând asupra tensiunii: mutilare, deteriorare, degradare versus dăinuire și eternizare ori permanentizare și înveșnicire, apoi exterminare și excludere versus tăria și icluziunea credinței creștine. Națiunea și neamul ori poporul în cuprinsul acestui discurs sunt una și împreună, sinergetice, fac o valoare supremă pentru noi, dar care poate fi, cum sugerează el, fără orgoliu, o pildă pentru alții, demnă de luat în seamă.

În încheiere - că tot ne aflăm în aceste zile, binecuvântate de Dumnezeu Preabunul - la ceas și moment aniversar – al împlinirii a cincizeci de ani de viață, îi dorim *Maestrului și Artistului, Apologetului și Mărturisorului precum și Omului frumos Dan Puric* – să-i dea Atotputernicul Dumnezeu ani buni în continuare, bicuvântați și rodnici, cu mult folos și cu multe împliniri duhovnicești!... Un sincer și călduros **“La Mulți și Fericiți Ani!”**...

Drd. Stelian Gomboș